

HYBRIDLÆRK (*Larix x eurolepis*)

FRØPLANTAGE FP203, 'HOLBÆK'

STED: DSB-areal ved Holbæk-Kalundborgbanen

FRØKILDE: Klon-/familiefrøplantage, 0,9 ha

ANLAGT: 1951

EJER: DSB og Statsskovenes Planteavlstation

ANVENDELSE:

Hybridlærk er generelt bedre end japanske og europæiske lærk m.h.t. både vækst og stammeform.

Frøplantageafkommet er særligt velegnet til produktion af lærketømmer af høj kvalitet (god stammeform). Det kan være et godt alternativ til rødgran og sitkagran på lette jorder. Frøet kan anvendes overalt i Danmark; men det er ikke egnet til selvforyngelse.

Hybridlærkens primære anvendelse vil dog være til forkulturer, ammetræer og evt. indplantning i selvforyngelser af bøg.

SÆRLIGE EGENSKABER:

Vurderingerne af afkommets egenskaber er baseret på Arboretets feltforsøg.

Stammerethed: Afkommet har en *god stammeform*. Som det fremgår af Fig. 1 ligger FP203 placeret som det næstbedste i forsøget. Det er kun overgået af Sorøfrøplantagen FP211. FP211 er desværre en meget dårlig frøproducent. Så i praksis vil FP203 være den bedste blandt de afprøvede »aktive« frøkilder.

Produktion: Afkommet har *middelgod vækst*. Det er placeret i den nedre del blandt hybrid-frøplantagerne; men det er bedre end både de japanske frøplantager og det japanske bevoksningsafkom i forsøget (se Fig. 1).

FRØFORSYNING:

Selv om frøplantagen er af begrænset størrelse har den kunnet bidrage væsentligt til forsyningen af hybridfrø. Det må dog forventes at frøproduktionen i de nærmeste år vil være aftagende som følge af frøplantagens alder. Henvendelse til Statsskovenes Planteavlstation, tlf.: 49 19 02 14.

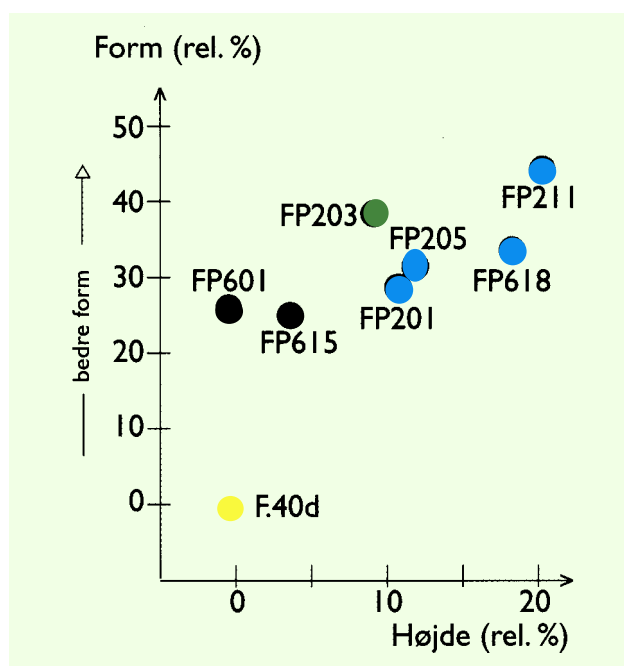

Fig. 1. Relative vækst- og kvalitetsforskelle (%) mellem japansk lærk (både alm. bevoksning og frøplantager) og hybridlærk baseret på 17-års opgørelser i feltforsøg i Birkebæk Plantage og Løvenholm.

- FP203 = Frøplantage (Hybridlærk), Holbæk.
- FP211 = Frøplantage (Hybridlærk), Sorø.
- FP201 = Frøplantage (Hybridlærk), Fårefolden.
- FP618 = Frøplantage (Hybridlærk), C.F. Flensborg.
- FP205 = Frøplantage (Hybridlærk), Holbæk.
- FP601 = Frøplantage (Japansk lærk), C.F. Flensborg.
- FP615 = Frøplantage (Japansk lærk), C.F. Flensborg.
- F.40d = Alm. kåret bevoksning (Japansk lærk), Sostrup.

Fig. 2. Den systematiske selektionsproces af både den japanske moderklon og den europæiske bestøver-familie.

Bestøverfamilien stammer fra Tinghuslærken, der stadig kan ses på Frederiksborg Statsskovdistrikt.

FRØKILDEN:

Frøplantedesign: Frøplantagen er anlagt ved Holbæk tæt op ad Holbæk-Kalundborg jernbanen. Denne placering sikrer god luftcirkulation og dermed gode bestøvningsforhold. Frøplantagen indeholder rækker af skiftevis japansk og europæisk lærk. De japanske rækker indeholder podninger af *kun én klon og der høstes kun frø på disse rækker*. De mellemliggende europæiske rækker fungerer udelukkende som bestøvere. Hvis der skulle forekomme bestøvning mellem de japanske træer, så ville der være tale om selvbestøvninger (der anvendes kun én klon) og eventuel frøet eller planterne formodes, at falde ud i planteskolofasen. Vi kan dermed med dette frøplantedesign forvente at planter fra frøplantagen er hybrider.

Udgangsmateriale og plustræselektion: Den *japanske lærk* i frøplantagen stammer fra en mindre bestand af træer som stod ved Statens Forstlige Forsøgsvæsen, Møllevangen, Springforbi. Blandt disse træer (ca. 10) blev der udvalgt to plustræer som blev krydset. I afkommet (ca. 160 træer) blev der igen valgt et plustræ. Dette plustræ er podet og udgør den japanske moderklon i frøplantagen.

Den *europæiske lærk* i frøplantagen stammer fra en bestand på ca. 100 træer af smuk europæisk lærk, som står i Tinghus plantage på Frederiksborg Statsskovdistrikt. Bestanden har sin oprindelse i Mittelwald i Tyrol. I bestanden i Tinghus plantage blev der udvalgt et særligt smukt plustræ. I afkom fra dette plustræ blev der valgt to nye plustræer, som blev krydset. Det er disse krydsninger som udgør de europæiske bestøverrækker i frøplantagen. Den systematiske selektionsproces er illustreret i Fig. 2. Ved plustræselektionerne er der *især lagt vægt på stammerethed*.

Selektionen og sammenkrydsningerne medfører en genetisk indsnævring og evt. indavl inden for både den japanske og den europæiske linie. Ved arts-krydsningen (hybridiseringen) vil der imidlertid igen ske en ud-krydsning.

Afprøvning af frøplantagen: FP203-afkommet indgår i tre af Arboretets feltforsøg (Birkebæk Plantage, Løvenholm og Klosteris Hegn). De tre forsøg er senest opgjort i 1996 og 1997.

FLERE OPLYSNINGER:

Kontakt Arboretet, DSB eller Statsskovenes Planteavlstation.